

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΝΟΤΗΤΑ 2^Η (ΒΙΒΛΙΟ ΥΑΠ)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Α ΜΕΡΟΣ:

- Να διαβάσετε προσεκτικά τις πιο κάτω προτάσεις και να προσπαθήσετε να απομονώσετε τις προσωπικές αντωνυμίες και το ρ. εἰμί.

Ἐγὼ εἰμὶ ἄριστος μαθητής. Καὶ σὺ τέκνον τοῦ στρατηγοῦ εἶ; Οὗτος ἀγαθὸς ἐστίν. Ἥμεῖς οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἀεὶ ἀγαθοὶ ἐσμεν. Ἕμεῖς ἐστε τέκνα Θεοῦ. Οὗτοι διδάσκουσι τὴν ἀρετὴν.	Προσωπική αντωνυμία		Το ρ. εἰμί	
	ν.ε.	α.ε.	α.ε.	ν.ε.
	Εγὼ			
	Εσύ			
	Αυτός			
	Εμείς			
	Εσεῖς			
	Αυτοί			

Τι φανερώνουν οι προσωπικές αντωνυμίες; .....

Για την κλίση της αντωνυμίας αυτής να διαβάσεις στη σ. 136, §§ 221-222 από το βιβλίο της Γραμματικής της Α.Ε.

Να συμπληρώσετε το πιο κάτω κείμενο με τον κατάλληλο τύπο της προσωπικής αντωνυμίας.

Πάτερ ..... ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά ..... ἐλθέτω ἡ βασιλεία....., γεννηθήτω τὸ θέλημά ..... ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ..... τὸν ἐπιούσιον δός ..... σήμερον καὶ ἄφες ..... τὰ ὀφειλήματα ..... ὡς καὶ ..... ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ..... καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ..... εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ρῦσαι ..... ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Β ΜΕΡΟΣ:

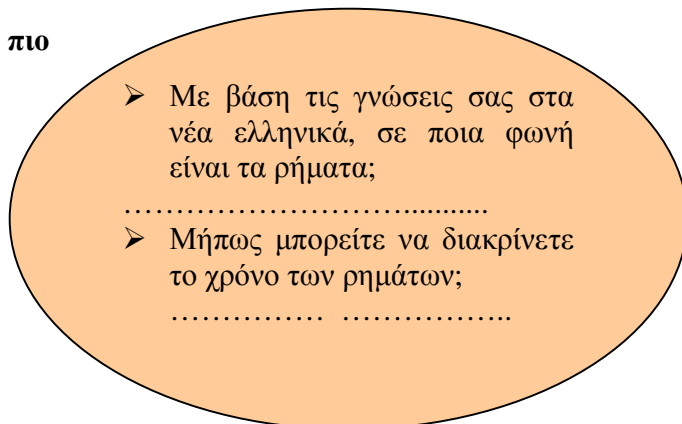
- Τι εκφράζουν τα ρήματα του κειμένου, που είναι στο διπλανό σχήμα; .....
- Ποια ἐγκλίση διακρίνετε; .....

πέμπουσι (ν),
ἀναγκάζουσι (ν)
διδάσκουσι

Ἐγὼ ἀναγκάζω	Ποιο χρόνο συναντάμε ἐδῶ;
Σὺ ἀναγκάζεις	.....
Οὗτος ἀναγκάζει	.....
Ἥμεῖς ἀναγκάζομεν	Σε ποια φωνή
Ἕμεῖς ἀναγκάζετε	εἶναι το ρήμα;
Οὗτοι ἀναγκάζουσι(ν)	.....

Να συμπληρώσετε τα κενά, με βάση και τον απέναντι πίνακα.	
Ἐγὼ ἀναγκά-σ-ω	Ποιο χρόνο συναντάμε ἐδῶ;
Σὺ ἀναγκά-σ-	.....
Οὗτος ἀναγκά -σ-	.....
Ἥμεῖς ἀναγκά -σ-	Σε ποια φωνή
Ἕμεῖς ἀναγκά -σ-	εἶναι το ρήμα;
Οὗτοι ἀναγκά-σ-	.....

- Να παρατηρήσετε προσεκτικά τους πιο κάτω ρηματικούς τύπους και να απαντήσετε στις ερωτήσεις, που ακολουθούν:

- ❖ Να προσπαθήσετε να κλίνετε το ρήμα *θεραπεύομαι* στην οριστική Ενεστώτα στα Νέα Ελληνικά (α' πίνακας) και στα Αρχαία Ελληνικά (β' πίνακας).

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	
Εγώ	θεραπεύομαι
Εσύ	.....
Αυτός	.....
Εμείς	.....
Εσείς	.....
Αυτοί	.....

- ❖ Αν κοιτάξετε στη σ. 257 του βιβλίου σας, θα βρείτε και τις καταλήξεις που χρειάζεστε για τον απέναντι πίνακα.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	
Ἐγώ	θεραπεύομαι
Σὺ	.....
Οὗτος	.....
Ἡμεῖς	.....
Ἕμεῖς	.....
Οὗτοι	.....

- ❖ Να σχηματίσετε τα γνωστά μας βαρύτονα (τονίζονται στην παραλήγουσα) ρήματα στη μέση φωνή στον Ενεστώτα και Μέλλοντα (για τις καταλήξεις συμβουλευτείτε τον πιο πάνω πίνακα).

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ		ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
(λύω)	λύ - ομαι (α' πρ. εν.)	λύ - σ - ....
(παιδεύω)	..... (β' πρ. εν.)	.....
(πορεύω)	..... (γ' πρ. εν.)	.....
(στρατεύω)	..... (α' πρ. πλ.)	.....
(ἀναπαύω)	..... (β' πρ. πλ.)	.....
(κωλύω)	..... (γ' πρ. πλ.)	.....

Τι διαπιστώνω για τα πιο πάνω βαρύτονα ρήματα;

Ως προς το σχηματισμό του μέλλοντα;

.....

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
2008 - 09

- ❖ Με βάση τα πιο πάνω, να σχηματίσετε **το μέλλοντα** του ρήματος **γράφομαι**.
Θυμηθείτε το σχηματισμό του χρόνου αυτού στην ενεργητική φωνή.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ
Ἐγὼ γράφομαι	
Σὺ	1. Σε σχέση με τον ενεστώτα
Οὗτος	.....
Ἡμεῖς	2. Σε σχέση με τον Ενεστώτα
Ἕμεῖς	στα ν.ε.
Οὗτοι	3. Σε σχέση με το β' πρόσωπο
	ενικού στα ν.ε.

Εἶστε ἑτοιμοὶ γιὰ
μαθηματικὲς
εξισώσεις; 😊 😊
Διαβάστε
τὰ πιο κάτω
παραδείγματα,
ὥστε νὰ τὰ ἀκούσει
μόνο ὁ διπλανός
σας.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΑ
φυλάττομαι	φυλάκ-σ-ομαι → φυλάξομαι	κ,γ,χ + σ = ξ (ουρανικόληκτα)
γράφομαι	γράφ - σ-ομαι → γράψομαι	π,β,φ + σ = ψ (χειλικόληκτα)
Πείθομαι	Πείθ - σ-ομαι → πείσομαι	τ,δ,θ + σ = σ Ποιος κανόνας εξάγεται από το σχηματισμό του μέλλοντα αυτού; ....

ΑΣΚΗΣΗ:

Να διαβάσετε προσεκτικά τα πιο κάτω κείμενα και να υπογραμμίσετε τα ρήματα, διακρίνοντας το χρόνο τους. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αντίθετο αριθμό των ρημάτων αυτών.

- A.** Ὁ στρατηγὸς κηρύττει τὸν πόλεμον κατὰ τῶν τῆς πατρίδος ἐχθρῶν. Τὰ τέκνα λαμβάνουσι τὰ ὄπλα καὶ ἡμεῖς ἀνδρείως μαχόμενοι τοὺς ἐχθροὺς διώκομεν. Ἕμεῖς, ὃ ἄνθρωποι, βραβεύσετε τὴν ἀνδρείαν τῶν πιστῶν. Σὺ τοξεύεις τὸν ἀρχηγὸν τῶν ἐχθρῶν. Ἕμεῖς κινδυνεύετε.
- B.** Κύριος βασιλεύσει εἰς τὸν αἰῶνα καὶ οἱ πιστεύοντες αὐτῷ οὐ κινδυνεύσουσι. Σὺ τὴν ἀχαριστίαν κολάσεις καὶ ἡμεῖς παιδεύσομεν τοὺς νέους. Ἐγὼ καταλύσω τὸ κράτος τοῦ κακοῦ.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Γ ΜΕΡΟΣ:

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ

- Να διαβάσετε τις πιο κάτω υπογραμμισμένες φράσεις.
  - ❖ Τα λόγια εκείνα μπαίνουν στα βάθη του είναι μου.
  - ❖ Ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι (να εξουσιάζεις και να εξουσιάζεσαι).
  - ❖ Τὸ λακωνίζειν (ὁ λακωνισμός=να μιλάς λίγο και με ουσία) ἐστὶ φιλοσοφεῖν.
-
- Τα πιο κάτω παραδείγματα του κειμένου της 2^{ης} Ενότητας βρίσκονται **στον Ενεστώτα της Ενεργητικής Φωνής**. Να συμπληρώσετε τα κενά, αναζητώντας παρόμοιους τύπους στο κείμενό σας.
 ἀναγιγνώσκω: **ἀναγιγνώσκ -ειν** (ποιος;)   **ἐκμανθάνω: ἐκμανθάν-ειν** (ποιος;)
 κιθαρίζω: **κιθαρίζ-ειν** (ποιος;) ....., ...

Ας θυμηθούμε:
 ✚ Οι υπογραμμισμένοι τύποι είναι ....., δηλαδή τύποι του ρήματος που **δεν κλίνονται** (α στερητικό και το ρήμα παρεμφαίνω =παρουσιάζω), δεν παρουσιάζουν πρόσωπα. Όταν το απαρέμφατο έχει άρθρο, ονομάζεται **έναρθρο** και ισοδυναμεί με αφηρημένο ουσιαστικό.

- ✚ Να θυμηθείτε μέσα από τα πιο κάτω παραδείγματα και να γράψετε τα είδη των απαρεμφάτων και σε ποιους χρόνους τα συναντάμε.
  1. Οἱ διδάσκαλοι βούλονται διδάσκειν τοὺς παῖδας.
(οι δάσκαλοι θέλουν να διδάσκουν τους μαθητές).
  2. Οἱ μαθητὰὶ ἤθελον λύσαι τὰς ἀσκήσεις.
(οι μαθητές ήθελαν να λύσουν τις ασκήσεις).
  3. Ὑπισχενέτο δώσειν αὐτῷ χρήματα.
(υποσχόταν ότι θα δώσει σ' αυτόν χρήματα).
  4. Οἱ φιλόσοφοι εἶπον πεπαιδευκέναι τοὺς νεανίας.
(οι φιλόσοφοι είπαν ότι έχουν μορφώσει τους νέους).

Εἶδη απαρεμφάτου
 Όταν μεταφράζεται με το να ... → .....

Όταν μεταφράζεται με το ότι ... ..

✚ Συναντάμε απαρέμφατα σε τέσσερις χρόνους: .....

.....
 .....
 .....
 .....

- Ας θυμηθούμε το σχηματισμό του απαρεμφάτου στους χρόνους της Ενεργητικής Φωνής.

ΧΡΟΝΟΙ			
.....	λύω	λύ-ειν	Διαπιστώσεις
.....	λύσω	λύ-σειν	
.....	ἔλυσα	λύ-σαι	
.....	λέλυκα	λε-λυ-κέναι	

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ (ΣΑΕ, §8)

Να μελετήσετε τις προτάσεις που ακολουθούν και παρατηρώντας τη σχέση μεταξύ υποκειμένου (πλάγια γράμματα) και κατηγορουμένου (έντονα γράμματα), να προσπαθήσετε να δώσετε τον ορισμό της έννοιας του κατηγορουμένου.

Παραδείγματα	Ορισμός
<i>Το παιδί είναι άρρωστο.</i> <i>Ο Εφιάλτης ήταν προδότης.</i> <i>Ο Πέτρος φαίνεται επιμελής.</i> <i>Ὁ ἄνθρωπος φαίνεται ἀδικώτατος.</i> <i>Ἐγὼ εἰμὶ ὁ ποιμὴν.</i> <i>Ἡ οἰκία ἐστὶν ἐμὴ.</i>	

Στις προτάσεις που ακολουθούν να βρείτε ποια λειτουργία επιτελούν τα ρήματα και με βάση αυτή πώς ονομάζονται. (ΣΑΕ, §10)

<i>Ο Πέτρος έγινε διάσημος.</i> <i>Ο καθηγητής αποδείχτηκε ικανός.</i> <i>Κῦρος ἐγένετο βασιλεύς.</i> <i>Ἀλκιβιάδης ἠρέθη στρατηγός.</i>	Λειτουργία: Ονομασία:
---	------------------------------

Στις προτάσεις που ακολουθούν να καταγράψετε τα ρήματα που λειτουργούν ως συνδετικά. (ΣΑΕ, §10)

Παραδείγματα	Ρήματα
<i>Ὁ Ζεὺς ἐστὶν ἄριστος καὶ δικαιοτάτος τῶν θεῶν.</i> <i>Ὁ ἐχθρὸς χαλεπῶς φίλος γίγνεται.</i> <i>Ἐπιστήμων τούτων τυγχάνεις.</i> <i>Τοῦτο βέλτιστον ὑπάρχει.</i> <i>Ἀνυπόδητος διατελεῖς.</i> <i>Ὁ πόλεμος φανερὸς κατέστη.</i> <i>Οὐκ ἀπέβητε δίκαιοι.</i> <i>Σοφοῖς ὁμιλῶν καὐτὸς ἐκβήσει σοφός.</i> <i>Ἔφυμεν γυναῖκες.</i> <i>Ξενοφῶν ἠρέθη (εκλέχτηκε) στρατηγός.</i> <i>Τισσαφέρνης ἀπεδέδεικτο (εἶχε διοριστεῖ) στρατηγός.</i> <i>Ἄνδοκίδης ἔλαχεν (κληρώθηκε) ἱερεὺς.</i> <i>Ἐχειροτονήθη τειχοποιὸς ὑπὸ τοῦ δήμου.</i>	

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
2008 - 09

<p>Οὗτοι νομοθέται κληθήσονται (θα ονομαστούν). Οἱ θεοὶ προσαγορεύονται Ὀλύμπιοι. Ὁ σύμπαρ περίβολος ὀνομάζεται Ξυστός. Οὗτοι ἀκούουσι (ονομάζονται) κόλακες. Ὁ δρόμος λέγεται ἱερός.</p> <p>Τοῦτο τὸ ἔργον δοκεῖ (φαίνεται) χαλεπόν. Ὁ ἄνθρωπος φαίνεται ἀδικώτατος. Οἱ ἀγαθοὶ νομίζονται εὐδαίμονες. Σὺ ἔοικας (μοιάζεις, φαίνεσαι) δίκαιος. Τισσαφέρνης ἐνομίζετο ἄπιστος.</p>	
---	--

Προσέξτε: το ρήμα *εἰμί* δε λειτουργεῖ σε ὅλες τις περιπτώσεις ὡς συνδετικό ὀρισμένες φορές λειτουργεῖ ὡς ὑπαρκτικό (μεταφράζεται *υπάρχω, ἔχω*) και δε συντάσσεται με κατηγορούμενο ὀπορεῖ ἐπίσης να λειτουργεῖ ὡς ἀπρόσωπο (μεταφράζεται *εἶναι δυνατόν, ὀπορεῖ*).

ἔστι θεός (υπάρχει θεός)/ ἔστι τοῦτο ποιεῖν.

Πρακτικός κανόνας: Αν ὑποκείμενο των εἰμί, γίγνομαι εἶναι *ἀναρθρο ἀφηρημένο ουσιαστικό*, τότε ἔχουν τη σημασία του *υπάρχω*, ὀπότε το ἐπίθετο που συνοδεύει το ουσιαστικό δεν εἶναι κατηγορούμενο ἀλλά ἐπιθετικός ἢ κατηγορηματικός προσδιορισμός.

Ἡ συμμαχία ἔστι **βεβαία**. (κατηγορούμενο)

Ἐστι **βεβαία** συμμαχία. (ἐπιθετικός προσδιορισμός)

ΑΣΚΗΣΗ:

Στα παραδείγματα που ακολουθοῦν να προσπαθήσετε να μεταφράσετε τα κατηγορούμενα και να σημειώσετε με ποιο τρόπο ἀποδίδονται στα Ν.Ε. Τι παρατηρεῖτε ὡς προς την εκφορά τους;

Τα κατηγορούμενα εκφέρονται με ἐμπρόθετο προσδιορισμό.

Παραδείγματα	Μετάφραση	Τρόπος ἀπόδοσης
<p>Πλείστοι ἡμῶν εἰσὶν ἐν τοῖς ὀπλοῖς. Οἱ πελτασταὶ ἦσαν ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. Ἐγὼ εἰμὶ ἐν δικαίῳ. Ταῦτα ἐν ὠφελείᾳ ἔστι. Οἱ ἐλθόντες ἦσαν ὑπὲρ τοὺς ἑβδομήκοντα. Καθίστασαν ἀμάξας ἀντὶ τείχους.</p>		

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΝΟΤΗΤΑ 2^Η (ΒΙΒΛΙΟ ΥΑΠ)
ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

- Να διαβάσετε προσεκτικά τις πιο κάτω προτάσεις και να προσπαθήσετε να απομονώσετε τις προσωπικές αντωνυμίες και το ρ. εἰμί.

Ἐγὼ εἰμὶ ἄριστος μαθητής.
Καὶ σὺ τέκνον τοῦ στρατηγοῦ εἶ;
Οὗτος ἀγαθὸς ἐστίν.
Ἥμεῖς οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἀεὶ ἀγαθοὶ ἐσμεν.
Ἕμεῖς ἐστε τέκνα Θεοῦ.
Οὗτοι εἰσὶν ἐνάρετοι.

Προσωπική αντωνυμία		Το ρ. εἰμί	
ν.ε.	α.ε.	α.ε.	ν.ε.
Εγὼ	Ἐγὼ	εἰμὶ	εἶμαι
Εσύ	Σὺ	εἶ	εἶσαι
Αυτός	Οὗτος	ἐστί (ν)	εἶναι
Εμεῖς	Ἥμεῖς	ἐσμέν	εἶμαστε
Εσεῖς	Ἕμεῖς	ἐστέ	εἶστε
Αυτοὶ	Οὗτοι	εἰσὶ (ν)	εἶναι

Τι φανερώνουν οι προσωπικές αντωνυμίες; **Το πρόσωπο που μιλά, (α΄, β΄ και γ΄ πρόσωπο)**

Για την κλίση της αντωνυμίας αυτής να διαβάσεις στη σ. 136, §§ 221-222 από το βιβλίο της Γραμματικής της Α.Ε.

Να συμπληρώσετε το πιο κάτω κείμενο με τον κατάλληλο τύπο της προσωπικής αντωνυμίας.

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά **Σου**, ἐλθέτω ἡ βασιλεία **Σου**, γεννηθήτω τὸ θέλημά **Σου**, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

- **Τι εκφράζουν τα ρήματα, που είναι στο διπλανό σχήμα;** Κάτι το σίγουρο, το πραγματικό
➤ **Ποια ἐγκλίση διακρίνετε;** Οριστική

πέμπουσι (ν),
ἀναγκάζουσι (ν)
διδάσκουσι

Ἐγὼ ἀναγκάζω	Ποιο χρόνο συναντάμε ἐδῶ;
Σὺ ἀναγκάζεις	Ενεστώτα
Οὗτος ἀναγκάζει	
Ἥμεῖς ἀναγκάζομεν	
Ἕμεῖς ἀναγκάζετε	Σε ποια φωνή
Οὗτοι ἀναγκάζουσι(ν)	εἶναι το ρήμα; Ενεργητική

Ἐγὼ ἀναγκά-σ-ω	Ποιο χρόνο συναντάμε ἐδῶ;
Σὺ ἀναγκά-σ-εις	Μέλλοντα
Οὗτος ἀναγκά -σ-ει	
Ἥμεῖς ἀναγκά -σ-ομεν	
Ἕμεῖς ἀναγκά -σ-ετε	Σε ποια φωνή
Οὗτοι ἀναγκά-σ-ουσι(ν)	εἶναι το ρήμα; Ενεργητική

- ❖ Παρατηρήστε προσεκτικά τους πιο κάτω ρηματικούς τύπους και απαντήστε στις ερωτήσεις που ακολουθούν:

γράφομαι

γράφομαι

- Με βάση τις γνώσεις σας από τα νέα ελληνικά, σε ποια φωνή είναι τα ρήματα;
Στη μέση φωνή
- Μήπως μπορείτε να διακρίνετε και το χρόνο;
Ενεστώτας-Μέλλοντας

- ❖ Να προσπαθήσετε να κλίσετε το ρήμα *θεραπεύομαι* στην οριστική Ενεστώτα στα Νέα Ελληνικά (α' πίνακας) και στα Αρχαία Ελληνικά (β' πίνακας).

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Εγώ θεραπεύομαι
Εσύ θεραπεύεσαι
Αυτός θεραπεύεται
Εμείς θεραπευόμαστε
Εσείς θεραπεύεστε
Αυτοί θεραπεύονται

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ἐγὼ θεραπεύομαι
Σὺ θεραπεύῃ (ει)
Οὗτος θεραπεύται
Ἡμεῖς θεραπευόμεθα
Ἕμεῖς θεραπεύεσθε
Οὗτοι θεραπεύονται

- ❖ Αν κοιτάξετε στη σ. 257 του βιβλίου σας, θα βρείτε και τις καταλήξεις που χρειάζεστε για τον απέναντι πίνακα.

- ❖ Να σχηματίσετε τα γνωστά μας βαρύτονα ρήματα στη μέση φωνή στον ενεστώτα και μέλλοντα (για τις καταλήξεις συμβουλευτείτε τον πιο πάνω πίνακα).

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
(λύω) λύ - ομαι (α' πρ. εν.)	λύ - σ - ομαι
(παιδεύω) παιδεύῃ (ει) (β' πρ. εν.)	παιδεύ-σ-η
(πορεύω) πορεύεται (γ' πρ. εν.)	πορεύ-σ-εται
(στρατεύω) στρατευόμεθα (α' πρ. πλ.)	στρατευ-σ-όμεθα
(ἀναπαύω) ἀναπαύεσθε (β' πρ. πλ.)	ἀναπαύ-σ-εσθε
(κωλύω) κωλύονται (γ' πρ. πλ.)	κωλύ-σ-ονται

Τι διαπιστώνω για τα πιο πάνω βαρύτονα ρήματα;

Ως προς το σχηματισμό του μέλλοντα;
Προστίθεται στις καταλήξεις του ενεστώτα ο χρονικός χαρακτήρας -σ.

❖ Με βάση τα πιο πάνω, να σχηματίσετε το μέλλοντα του ρήματος γράφομαι.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ		ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	
Ἐγὼ γράφομαι			
Σὺ γράψῃ	1. Σε σχέση με τον ενεστώτα	3. Σε σχέση με το β' πρόσωπο ενικού.	
Οὗτος γράφεται	Το <u>φ+σ=ψ</u>	Η κατάληξη σε η.	
Ἡμεῖς γραψόμεθα	2. Σε σχέση με την κλίση του		
Ἕμεῖς γράψεσθε			
Οὗτοι γράφονται	ρήματος στο μέλλοντα στα νέα ελληνικά (περιφραστικά)		
	<u>θα αποτρέψω ....</u>		

ΑΣΚΗΣΗ:

Να διαβάσετε προσεκτικά τα πιο κάτω κείμενα και να υπογραμμίσετε τα ρήματα, διακρίνοντας το χρόνο τους. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αντίθετο αριθμό των ρημάτων.

α. Ὁ στρατηγὸς κηρύττει τὸν πόλεμον κατὰ τῶν τῆς πατρίδος ἐχθρῶν. Τὰ τέκνα λαμβάνουσι τὰ ὅπλα καὶ ἡμεῖς ἀνδρείως μαχόμενοι τοὺς ἐχθροὺς διώκομεν. Ἕμεῖς, ὃ ἄνθρωποι, βραβεύετε τὴν ἀνδρείαν τῶν πιστῶν. Σὺ τοξεύεις τὸν ἀρχηγὸν τῶν ἐχθρῶν. Ἕμεῖς κινδυνεύετε. Κύριος βασιλεύσει εἰς τὸν αἰῶνα καὶ οἱ πιστεύοντες αὐτῷ οὐ κινδυνεύουσι. Σὺ τὴν ἀχαριστίαν κολάσεις καὶ ἡμεῖς παιδεύσομεν τοὺς νέους. Ἐγὼ καταλύσω τὸ κράτος τοῦ κακοῦ.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ

➤ Να διαβάσετε τις πιο κάτω υπογραμμισμένες φράσεις.

❖ Τα λόγια εκείνα παίζουν στα βάθη του είναι μου.

❖ Ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι (να εξουσιάζεις και να εξουσιάζεσαι).

❖ Τὸ λακωνίζειν (ὁ λακωνισμός=να μιλάς λίγο και με ουσία) ἐστὶ φιλοσοφεῖν.

➤ Τα πιο κάτω παραδείγματα του κειμένου της 2^{ης} Ενότητας βρίσκονται **στον Ενεστώτα της Ενεργητικής Φωνής**. Να συμπληρώσετε τα κενά, αναζητώντας παρόμοιους τύπους στο κείμενό σας.

ἀναγιγνώσκω: ἀναγιγνώσκ -ειν (ποιος;) ἐκμανθάνω: ἐκμανθάν-ειν (ποιος;)

κιθαρίζω: κιθαρίζ-ειν (ποιος;) λέγω: λέγειν, πράττω: πράττειν

Ας θυμηθούμε:
 Οι υπογραμμισμένοι τύποι είναι απαρέμφατα, δηλαδή τύποι του ρήματος που **δεν κλίνονται** (α στερητικό και το ρήμα παρεμφαίνω =παρουσιάζω), δεν παρουσιάζουν πρόσωπα. Όταν το απαρέμφατο έχει άρθρο, ονομάζεται **έναρθρο** και ισοδυναμεί με αφηρημένο ουσιαστικό.

- Να θυμηθείτε μέσα από τα πιο κάτω παραδείγματα και να γράψετε τα είδη των απαρεμφάτων και σε ποιους χρόνους τα συναντάμε.
5. Οί διδάσκαλοι βούλονται διδάσκειν τούς παῖδας.
(οι δάσκαλοι θέλουν να διδάσκουν τους μαθητές).
  6. Οί μαθηταὶ ἤθελον λύσαι τὰς ἀσκήσεις.
(οι μαθητές ήθελαν να λύσουν τις ασκήσεις).
  7. Ὑπισχεῖτο δώσειν αὐτῷ χρήματα.
(υποσχόταν ότι θα δώσει σ' αυτόν χρήματα).
  8. Οί φιλόσοφοι εἶπον πεπαιδευκέναι τούς νεανίας.
(οι φιλόσοφοι είπαν ότι έχουν μορφώσει τους νέους).

Εἶδη ἀπαρεμφάτου
 Όταν μεταφράζεται με το να ... τελικό
 Όταν μεταφράζεται με το ότι ... ειδικό

Συναντάμε απαρέμφατα σε τέσσερις χρόνους: **Ενεστώτα**
Μέλλοντα
Αόριστο
Παρακείμενο

➤ Ας θυμηθούμε το σχηματισμό του απαρεμφάτου στους χρόνους της Ενεργητικής Φωνής.

ΧΡΟΝΟΙ			Διαπιστώσεις
Ενεστώτας	λύω	λύ- ειν	➤ Παραμένει το θέμα. ➤ Δεν μπαίνει η αύξηση του Αορίστου.
Μέλλοντας	λύσω	λύ-σειν	
Αόριστος	ἔλυσα	λύ-σαι	
Παρακείμενος	λέλυκα	λε-λυ-κέναι	

ΑΣΚΗΣΗ:

1. Να συμπληρώσετε την έννοια των πιο κάτω ρημάτων με ένα απαρέμφατο Ενεστώτα. Στη συνέχεια να μεταφράσετε τις προτάσεις σας.

α) Βούλομαι φαγεῖν (τελ.)	ε) Ἔλεγον εἶναι (ειδ.) τὸν νέον ἀγαθόν.
γ) Ζητεῖ ὁμολογεῖν (τελ.)	.
β) Δεόμεθα ὁμονοεῖν (τελ.)	
δ) Κελεύει λέγειν (τελ.)	

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
2008 - 09

ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

Να μελετήσετε τις προτάσεις που ακολουθούν και παρατηρώντας τη σχέση μεταξύ υποκειμένου (πλάγια γράμματα) και κατηγορουμένου (έντονα γράμματα) να προσπαθήσετε να δώσετε τον ορισμό της έννοιας του κατηγορουμένου.

Παραδείγματα	Ορισμός
<p><i>Το παιδί είναι άρρωστο.</i></p> <p><i>Ο Εφιάλτης ήταν προδότης.</i></p> <p><i>Ο Πέτρος φαίνεται επιμελής.</i></p> <p><i>Ὁ ἄνθρωπος φαίνεται ἀδικώτατος.</i></p> <p><i>Ἐγὼ εἰμὶ ὁ ποιμὴν.</i></p> <p><i>Ἡ οἰκία ἐστὶν ἐμή.</i></p>	<p>Κατηγορούμενο είναι η λέξη ή το ονομαστικό σύνολο που φανερώνει μια ιδιότητα ή ένα γνώρισμα του υποκειμένου.</p>

Στις προτάσεις που ακολουθούν να βρείτε ποια λειτουργία επιτελούν τα ρήματα και με βάση αυτή πώς ονομάζονται.

<p><i>Ο Πέτρος έγινε διάσημος.</i></p> <p><i>Ο καθηγητής αποδείχτηκε ικανός.</i></p> <p><i>Κῦρος ἐγένετο βασιλεύς.</i></p> <p><i>Ἀλκιβιάδης ἠρέθη στρατηγός.</i></p>	<p>Λειτουργία: συνδέουν το υποκείμενο με το κατηγορούμενο.</p> <p>Ονομασία: Συνδετικά</p>
--	---

Στις προτάσεις που ακολουθούν να καταγράψετε τα ρήματα που λειτουργούν ως συνδετικά.

Παραδείγματα	Ρήματα
<i>Ὁ Ζεὺς ἐστὶν ἄριστος καὶ δικαιοτάτος τῶν θεῶν.</i>	εἰμί
<i>Ὁ ἐχθρὸς χαλεπῶς φίλος γίνεταί.</i>	γίνομαι
<i>Ἐπιστήμων τούτων τυγχάνεις.</i>	τυγχάνω
<i>Τοῦτο βέλτιστον ὑπάρχει.</i>	ὑπάρχω
<i>Ἀνυπόδητος διατελεῖς.</i>	διατελῶ
<i>Ὁ πόλεμος φανερὸς κατέστη.</i>	καθίσταμαι
<i>Οὐκ ἀπέβητε δίκαιοι.</i>	ἀποβαίνω
<i>Σοφοῖς ὁμιλῶν καὐτὸς ἐκβήσει σοφός.</i>	ἐκβαίνω
<i>Ἔφυμεν γυναῖκες.</i>	φύομαι
<i>Ξενοφῶν ἠρέθη (εκλέχτηκε) στρατηγός.</i>	αἰροῦμαι
<i>Τισσαφέρνης ἀπεδέδεικτο (εἶχε διοριστεῖ) στρατηγός.</i>	ἀποδείκνυμαι

εκλογής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
2008 - 09

<p><i>Ἀνδοκίδης ἔλαχεν (κληρώθηκε) ἱερεῖς. Ἐχειροτονήθη τειχοποιὸς ὑπὸ τοῦ δήμου.</i></p> <p><i>Οὗτοι νομοθέται κληθήσονται (θα ονομαστούν). Οἱ θεοὶ προσαγορεύονται Ὀλύμπιοι. Ὁ σύμπαρ περίβολος ὀνομάζεται Ξυστός. Οὗτοι ἀκούουσι (ονομάζονται) κόλακες. Ὁ δρόμος λέγεται ἱερός.</i></p> <p><i>Τοῦτο τὸ ἔργον δοκεῖ (φαίνεται) χαλεπόν. Ὁ ἄνθρωπος φαίνεται ἀδικώτατος. Οἱ ἀγαθοὶ νομίζονται εὐδαίμονες. Σὺ ἔοικας (μοιάζεις, φαίνεσαι) δίκαιος. Τισσαφέρνης ἐνομίζετο ἄπιστος.</i></p>	<p>λαγχάνω χειροτονοῦμαι</p> <p>καλοῦμαι προσαγορεύομαι ὀνομάζομαι ἀκούω λέγομαι</p> <p>δοκῶ φαίνομαι νομίζομαι ἔοικα νομίζομαι</p> <div data-bbox="1198 456 1477 551" style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> κλητικά προσαγορευτικά </div> <div data-bbox="1198 573 1437 645" style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> δοξαστικά </div>
---	--

ΑΣΚΗΣΗ:

Στα παραδείγματα που ακολουθούν να προσπαθήσετε να μεταφράσετε τα κατηγορούμενα και να σημειώσετε με ποιο τρόπο αποδίδονται στα Ν.Ε. Τι παρατηρείτε ως προς την εκφορά τους;

Τα κατηγορούμενα εκφέρονται με εμπρόθετο προσδιορισμό.

Παραδείγματα	Μετάφραση	Τρόπος απόδοσης
<p>Πλείστοι ἡμῶν εἰσὶν ἐν τοῖς ὅπλοις. Οἱ πελτασταὶ ἦσαν ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. Ἐγὼ εἰμὶ ἐν δικαίῳ. Ταῦτα ἐν ὠφελείᾳ ἐστί. Οἱ ἐλθόντες ἦσαν ὑπὲρ τοὺς ἑβδομήκοντα. Καθίστασαν ἀμάξας ἀντὶ τείχους.</p>	<p>ένοπλοι περίπου δύο χιλιάδες δίκαιος ωφέλιμα πάνω από... τείχος (ως τείχος)</p>	<p>με επίθετο με περίφραση με επίθετο με επίθετο με εμπρόθετο με ουσιαστικό</p>

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
2008 - 09

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
2008 - 09